

ILO VE IMF

Aydınlık Dergisi, 25 Haziran 2000

Yıldırım Koç

Ülkemizde bazı konularda ciddi bir kafa karışıklığı var. Bunlardan biri, ILO ve IMF'yi aynı kefeye koymak. Bazı başka kişilerden de işittiğim bir eleştiriyi açıkça dile getiren bir yazar, Zaman Gazetesi'nden Şahin Ali Şen. Sayın Şen, 31 Mayıs 2000 günlü yazısında şunları yazıyordu:

“IMF, uluslararası ekonomik standartlar koyan bir kuruluştur. ILO da sosyal standartlar koyan bir uluslararası kuruluş. İşçi sendikaları, ‘kahrolsun IMF, bağımsız Türkiye’ sloganı ile IMF'ye tepkilerini alanlara taşıırken, aynı alanlarda ‘ILO'nun sözleşme ve tavsiyelerine niye uymuyorsunuz?’ diye hükümetleri eleştiriyorlar. IMF'nin tavsiyelerine uymak bağımsızlığımızı zedeliyor da, neden ILO'nun sözleşme ve tavsiyelerini tatbik etmek bağımsızlığımızı zedelemiyor, anlamak zor. Böylesine ucuz ve popülist sendikal anlayış artık terk edilmeli değil mi? Olaya halkın ve çalışanların refahı ve yararı açısından bakmak zorundayız. ILO ve IMF'nin tavsiyeleri ülkemiz menfaatleriyle bağdaşmıyorsa her ikisinin tavsiyesini de reddetmek gerekir. Çıkar paralelliği söz konusuyla her ikisini de kabul etmek gerekir.”

Sayın Şahin Ali Şen'in görüşlerine tabii ki katılmıyorum. Sendikaların “kahrolsun IMF, bağımsız Türkiye” demeleri doğrudur. Sendikaların, hükümetlerin ILO Sözleşmelerine uyması için çaba göstermeleri de doğrudur. Birbiriyle çelişmez.

ILO ve IMF aynı yapıda örgütler değildir.

ILO Sözleşmeleri TBMM'nin onayından geçer. Anayasamızın 90. maddesine göre, “usulüne göre yürürlüğe konulmuş milletlerarası andlaşmalar kanun hükmündedir. Bunlar hakkında Anayasaya aykırılık iddiası ile Anayasa Mahkemesine başvurulamaz.” Türkiye'nin onayladığı ve uymakla yükümlü bulunduğu ILO Sözleşmeleri, TBMM tarafından çıkarılan bir yetki kanununa dayanılarak Bakanlar Kurulu tarafından onaylanmış resmi belgelerdir, iç mevzuatımızın parçasıdır. Hükümete “IMF Sözleşmelerini uygula” demek, “TBMM tarafından kabul edilen yetki yasasına dayanılarak hükümetin onayladığı Sözleşmeyi uygula” demektir. IMF ile ilişkilerde uyulması gereken böylesi metinler yoktur. IMF ülkelere şantaj yapar. IMF'nin taleplerini yerine getirmeyen, uluslararası piyasalardan borçlanamaz veya çok yüksek faizlerle borçlanabilir. ILO gibi meşru ilişkiler içindeki bir uluslararası kuruluşla, ulusötesi sermaye adına şantaj yapan bir uluslararası kuruluşu aynı kefeye koymak son derece yanlıştır.

ILO ile IMF, ulusal bağımsızlık ve ulusal egemenlik bakımından birbirinin zıttıdır. ILO, ülkelerin bağımsızlığını ve ulusların egemenliğini temel alır. Hatta, ILO'nun en önemli belgelerinden biri olan ILO Çokuluslu Şirketler ve Sosyal Politika ile ilgili İlkeler Üçlü Bildirgesi ulusötesi şirketlerin, faaliyet gösterdikleri ülkelerde devletlerin egemenlik haklarına saygı göstermesi ve ulusal yasa ve düzenlemelere uyması gerektiğini belirtmektedir. Bu durum, Üçlü Bildirge'nin 8. paragrafında şöyle ifade edilmektedir:

“Bu Bildirgenin ilgilendirdiği tüm taraflar, devletlerin egemenlik haklarına saygı göstermeli, ulusal mevzuata uymalı, yerel uygulamalara gereken önemi vermeli ve ilgili uluslararası kurallara saygı göstermelidir.”

IMF ise ulusötesi şirketlerin temsilcisi ve sözcüsüdür ve çağımızdaki ana amacı, ulusal devletleri zayıflatmak, ulusal egemenlikleri yok etmek ve sermayenin uluslararası alandaki hakimiyetini pekiştirmektir.

ILO ile IMF'yi ayıran üçüncü nokta, bu örgütlerin yapısıdır. ILO demokratiktir. IMF demokratik değildir. ILO'nun her yıl toplanan Uluslararası Çalışma Konferansında her ülke 4 delege ile temsil edilir. Türkiye'nin de, ABD'nin de, Fildişi Sahili'nin de 4 delegesi vardır. Bu delegelerin 1'i işçileri, 1'i işverenleri, 2'si de hükümetleri temsil eder. ILO'nun işleyişinde bazı anti-demokratik düzenlemeler bulunsa bile, bu yapı bir bütün olarak demokratiktir. Buna karşılık IMF'nin son

derece anti-demokratik bir yapısı vardır. ABD'nin oy oranı yüzde 17,40 iken, Türkiye'nin oy oranı yalnızca yüzde 0,46'dır. IMF'de işçilerin ve işverenlerin temsilcisi de yoktur.

Bütün bunlardan sonra Şahin Ali Şen'in mantığı ve yaklaşımıyla hareket ederek, IMF ve ILO'yu aynı kefeye koymak mümkün mü?